

EXERCITIU DE RASPUNS IN CAZUL UNUI EVENIMENT CHIMIC

I. ORGANIZAREA EXERCITIULUI "EMC" (Exercitiu Mediu Chemic)

I.1. Istorice

- Romania, prin Institutul National de Sanatate Publica, in anii 2014 , 2015 si 2016 a participat la desfasurarea a doua exercitii comandate de Agenția Executivă pentru Aliment, Consumatori, Sănătate, și Agricultură (CHAFEA), care acționează prin mandatul Comisiei Europene.
- Organizatiile implicate in stabilirea scenariilor si pregatirea acestor exercitii au fost :
 - europene : Centrul European pentru Prevenirea și Controlul Bolilor (ECDC) ; Comisia Europeană ; DG SANCO ; DG HOME ; DG ECHO ; Joint Research Centre ; SCHER
 - internaționale - Organizatia Mondiala a Sanatatii

SCOPUL acestor exercitii a fost testarea functionalitatii sistemelor, proceselor și instrumentelor de comunicare existente, necesare punerii în aplicare a noii Decizii nr. 1082/2013/UE privind amenințările grave transfrontaliere la adresa sănătății populatiei.

Obiectivele specific ale acestor exercitii au fost :

- testarea canalelor de comunicare și a procedurilor în vigoare pentru raportarea, monitorizarea și evaluarea științifică a riscurilor și amenințărilor de natură biologică, chimică, a evenimentelor produse de factori de mediu sau de origine necunoscută;
- examinarea capacităților existente de evaluare a riscurilor și de comunicare a crizei;
- investigarea capacităților de coordonare în vederea gestionării răspunsului

Rezultatele tuturor acestor exercitii, s-au axat pe mai multe domenii si anume :

1. Comanda si Control :

- Toate autoritățile cu responsabilități au participat în cadrul centrului de comandă operațională;
 - Autoritățile centrale au alertat și au menținut un contact permanent cu structurile teritoriale subordonate și cu structurile europene și internaționale
 - S-au aplicat proceduri standard de operare pentru autoritățile locale implicate în luarea măsurilor de urgență pentru protecția sănătății și a mediului, și de protecție civilă
 - Biroul RSI-IT a asigurat comunicarea cu OMS-Europa și sediul central
 - Măsurile luate au fost proporționale cu amploarea evenimentului și au limitat consecințele accidentelor
2. Riscul pentru sănătate :
- schimbul de informații între structurile implicate a funcționat, riscul a fost caracterizat corect și au fost luate măsuri de reducere a impactului acestuia asupra sănătății populației afectate sau potențial afectate, în timp util
 - pericolele au fost identificate prin monitorizarea permanentă a poluanților din aer , apă și produse alimentare susceptibile a fi contaminate
 - spitalele au fost informate cu privire la efectele acute și cronice ale poluanților asupra rezidenților/consumatorilor din localitățile/zonile afectate, precum și asupra tratamentului ce se impune
 - au fost localizate grupurile de populație cu risc de îmbolnăvire
 - au existat informări periodice cu privire la numărul de decese și de boli apărute în urma incidentelor/accidentelor/fenomenelor poluatoare
 - Au existat dificultăți în accesarea Sistemului de Alertă Rapidă pentru Substanțe Chimice (RASCHM) și Sistemului de Avertizare Precoce (EWRS);
3. Comunicare :
- mass-media a oferit o imagine de ansamblu a situației din România, cu informații permanent actualizate
 - mesajele de comunicare a riscului, trimise către public au fost făcute într-un limbaj accesibil și au fost construite prin participarea tuturor autorităților
4. Punerea în aplicare :
- au existat probleme tehnice în ceea ce privește canalele de comunicare (acces îngreunat și întreruperi în timpul exercitiului)
 - timpul de reacție al autorităților a fost diferit

Concluziile participării INSP la toate cele trei exerciții au scos în evidență faptul că în toate cazurile , au fost folosite scenariile care au scos în evidență faptul că poluarea chimică a factorilor de mediu poate fi rezultatul :

- unor fenomene naturale (incendii de pădure, erupții vulcanice, etc),
- unor deficiențe majore în managementul activităților industriale

- si/sau unor atacuri de tip voit organizat (de tip terorist)

Indiferent de cauza producerii, deteriorarea factorilor de mediu (in special a aerului ambiental si a surselor de apa) pot avea consecinte negative majore asupra sanatatii populatiei iar raspunsul autoritatilor competente in timp real, are o importanta primordiala in vederea minimizarii impactului asupra populatiei.

Trebuie acordata aceeasi importanta si posibilitatii contaminarii chimice a produselor alimentare.

RECOMANDĂRILE ORGANIZATORILOR REFERITOARE LA INSTRUMENTE ȘI PROCEDURI au fost:

- îmbunătățirea continuă a sistemului existent de comunicare între autorități;
- revizuirea periodică a echipamentelor de monitorizare a poluanților din mediul înconjurător
- pentru că există diferențe în rapiditatea reacției de răspuns a autorităților locale implicate, se recomandă îmbunătățirea măsurilor de coordonare atat la nivel central, cat si la nivel local;
- Îmbunătățiri tehnice ale canalelor de comunicare între autorități

In urma concluzionarii celor enuntate a rezultat intrebarea : Cum putem reactiona la nivel transfrontalier in timp real, daca la nivel national nu putem face acest lucru ?

In perioada 2015 – august 2016, MS prin INSP a participat la Programul RO 19.05 „ Inițiative în sănătatea publică - Lărgirea gamei și îmbunatatirea planificării serviciilor acordate pacientului prin registre de boli îmbunătățite” finanțat din Mecanismului Financiar Norvegian 2009-2014.

In cadrul acestui proiect, a fost propusa crearea Registrului Riscuri de mediu – ReSanMed – care are ca si principal obiectiv : identificarea, obținerea și analiza unor informații referitoare la rolul factorilor de mediu în declanșarea sau agravarea unor boli în rândul populației generale, în vederea aplicării unor măsuri de profilaxie și luării celor mai bune decizii pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației

Unul dintre obiectivele specific ale acestui registru electronic a fost includerea unui modul care sa se refere la crearea unei machete privind notificarea unor accidente/incidente de poluare pentru informarea corectă, în timp real a populației expuse riscului acut de apariție a unor efecte adverse, datorită producerii unor accidente de poluare, prin deversarea sau emisia, în factorii de mediu a unor substanțe periculoase în concetrații mari. Astfel rolurile care revin DSP teritoriale in cadrul acestui registru,

referitor la modulul mentionat sunt : Informează în timp real CNMRMC, despre eventualele riscuri privind evenimentele de poluare a factorilor de mediu si accesează secțiunea Notificări DSP ori de câte ori este nevoie.

Astfel se dorește ca prin acest modul sa fie asigurata complianța la : HG pentru aprobarea Planului National de Implementare a Regulamentului Sanitar International 2005 si DECIZIA NR. 1082/2013/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 22 octombrie 2013 privind amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate.

Astfel a fost creat un model DE NOTIFICARE DE CĂTRE DIRECȚIILE DE SANATATE PUBLICĂ JUDEȚENE A UNUI EVENIMENT DE MEDIU CU POSIBIL IMPACT ASUPRA SANATAȚII POPULAȚIEI , sub forma unei fișe a carei pași trebuie urmați in completarea modulului mentionat.

In vederea aplicării corecte a Registrului ReSanMed In zilele de 8, 9 si 10 iunie au avut loc instruirile cu viitorii furnizori de date ai registrului ReSanMed – reprezentanti ai DSP Judetene. Acestia au fost nominalizati prin adresa oficiala.

Astfel, la momentul desfasurării exercitiului in cadrul fiecărei DSP judetene exista un reprezentant care a fost instruit in legatura cu aplicarea in Registrul ReSanMed inclusiv a Notificării unui eveniment de mediu.

Tinand cont de cele mentionate CNMRMC a luat initiative organizării unui exercitiu aplicabil de catre toate DSP teritoriale.

In data de 26 septembrie, la sediul INSP a fost organizata o instruire la care au participat specialisti din cadrul tuturor DSP teritoriale si a Mun. Bucuresti (mai putin DSP Satu Mare).

La aceasta instruire s-a propus ca in echipa care va participa din partea fiecarui DSP sa faca parte :

1. Cel care a participat la intalnirea de la INSP - va fi persoana de contact in cadrul exercitiului
2. Persoana nominalizata in vederea aplicării in registrul ReSanMed
3. Alti specialisti din cadrul DSP teritorial – obligatoriu coordonatorul Departamentului de Supraveghere in Sanatate Publica si a Compartimentului Evaluare Factori de Risc de Mediu
4. Propunere – persoana din DSP care se ocupa cu relatia cu mass-media (comunicare)

5. Un evaluator

Componenta echipei a fost propusa in urma experientei acumulate de catre INSP in urma participarii la exercitiile internationale, astfel incat rolul celor din echipele locale sa fie urmatorul:

- Participantii – sa participe efectiv la derularea exercitiului
- Persoana cu rolul de a comunica cu presa/info.public –cu atributii de a simula modele de comunicate de presa la nivel local, in functie de informatiile primite de la specialisti
- Evaluatorul – cu rolul de a supraveghea modul in care colegii participa la derularea exercitiului si va completa dupa incheierea acestuia o fisa de evaluare a activitatii pe care o va transmite la CNMRC.

Si la nivelul CNMRC au existat specialist cu atributii in organizarea efectiva a exercitiului (support IT; support logistic; organizare scenario, etc) si un evaluator.

Calendarul propus de CNMRC pentru organizarea si desfasurarea exercitiului, a fost facut cunoscut inca de la instruirea din octombrie de la nivelul INSP si a constat din urmatorii pasi :

- Pana in data de 15 OCTOMBRIE Fiecare DSP teritorial a transmis la INSP – CNMRC urmatoarele:
 1. Numele persoanelor care vor participa la exercitiu
 2. Adresa de e.mail la care vor primi informatiile de la CNMRC si de la care vor fi transmise informatiile catre CNMRC
 3. Numele evaluatorului pentru fiecare DSP si adresa de e.mail la care poate fi contactat (alta decat cea anterioara)
- 16 NOIEMBRIE – MIERCURI – data in care a avut loc exercitiul – orele 9.00 – 15.00
- 23 NOIEMBRIE – MIERCURI – data la care fiecare evaluator a transmis fisa de evaluare completata la adresa de e.mail : cnmrc@insp.gov.ro
- 31 DECEMBRIE – ultima data in care INSP – CNMRC va transmite catre toate DSP urile participante Raportul desfasurarii exercitiului

I.2. Perioada anterioara Exercițiului

In aceasta perioada institutia organizatoare – INSP-CNMRMC – a desfasurat urmatoarele activitati :

- A stabilit echipa si rolul fiecarui membru in cadrul echipei
- A realizat platforma electronica pe care sa se poata desfasura exercitiul
- A intocmit instructiunile cu privire la folosirea platformei IT (ghid de utilizare) care au fost transmise prin adresa oficiala si electronic tuturor DSP teritoriale si a Mun Bucuresti (cu exceptia DSP Satu Mare care nu a participat la exercitiu)
- A intocmit scenariile exercitiului si informarile ulterioare (sub forma de articole) astfel incat toata suprafata tarii sa poata participa active la desfasurarea exercitiului. S-a urmarit ca scenariile sa fie cat mai apropiate de situatia reala teritoriala si sa fie cat mai apropiate de anumite evenimente care au avut loc deja in tara sau in afara acesteia.
- A intocmit metodologia de desfasurare a exercitiului care a fost transmisa tuturor DSP teritoriale si a Mun Bucuresti (cu exceptia DSP Satu Mare care nu a participat la exercitiu)
- A intocmit fisa de evaluare care a fost transmisa evaluatorilor desemnati de catre DSP teritoriale si a Mun Bucuresti (cu exceptia DSP Satu Mare care nu a participat la exercitiu)
- A transmis invitatii de participare ca si observatori catre reprezentanti ai : Ministerului Sanatatii; CRSP regionale; Biroul RSI

I.3. Scenariile

Cuprinsul exercitiului pentru toata durata zilei a fost:

- 9.00 – buletin de stiri
- 9.15 –informare sub forma de buletin de stiri
- 9.30 – informare sub forma de buletin de stiri
- 9.45. informare sub forma de articol
- 9.50 informare sub forma de articol
- 10.00 – informare sub forma de articol
- 10.20 - informare sub forma de articol
- 10.30 – informare sub forma de articol
- 10.45 – informare sub forma de articol
- 11.00 - informare sub forma de buletin de stiri
- 11.15 – informare sub forma de articol
- 11.30 - informare sub forma de articol

11.50 - informare sub forma de articol
12.00 – informare sub forma de articol
12.10 – informare sub forma de articol
12.20 - informare sub forma de articol
12.30 – informare sub forma de articol
12.45 informare sub forma de articol
13.00 – informare sub forma de articol
13.20 informare sub forma de articol
13.30 – informare sub forma de articol
13.45- informare sub forma de articol
14.00 – informare sub forma de articol
14.15 – informare sub forma de articol

Echipa organizatoare a intocmit sase scenarii si mai multe articole dupa cum urmeaza :

1. Scenariu poluare Dunare – s-a adresat judetelor : Caras Severin; Mehedinti; Dolj; Olt; Teleorman; Giurgiu; Calarasi; Ialomita; Constanta; Braila; Tulcea ; Galati

Acest scenariu a mai avut doua informari sub forma de articole (cele de la orele 11.15 si 14.00)

2. Scenariu accident feroviar acrilonitril – s-a adresat judetelor : Mun. Bucuresti; Ilfov; Dambovita; Prahova; Buzau; Vrancea; Covasna; Bacau; Vaslui; Neamt; Iasi; Suceava; Botosani

Acest 7cenario a mai avut opt informari sub forma de articole (cele de la orele 9.45; 9.50; 10.20; 11.50; 12.20; 12.45; 13.20; 14.15)

3. Scenariu incendiu Ranca- s-a adresat judetelor : Gorj; Valcea Sibiu; Hunedoara; Alba

Acest 7cenario a mai avut doua informari sub forma de articole (cele de la orele 12.10 si 13.45)

Pentru a cuprinde in acest exercitiu toate judetele tarii , echipa organizatoare a mai propus trei informari sub forma de articole, independente de scenariile principale, dupa cum urmeaza :

4. Scenariu accident Pitesti – care s-a adresat judetelor Arges si Brasov si a a fost insotit si de o informare suplimentara la ora 12.00
5. Scenariu incendii de padure - care s-a adresat judetelor Harghita, Mures; Bistrita Nasaud; Maramures si a a fost insotit si de doua informari suplimentare la orele 13.00 si 13.30
6. Scenariu explozie pe o platforma industrială din Timisoara - care s-a adresat judetelor Timis, Arad; Hunedoara; Alba; Cluj; Bihor; Salaj si a a fost insotit si de o informare suplimentara la ora 11.30

II. DESFASURAREA EXERCITIULUI

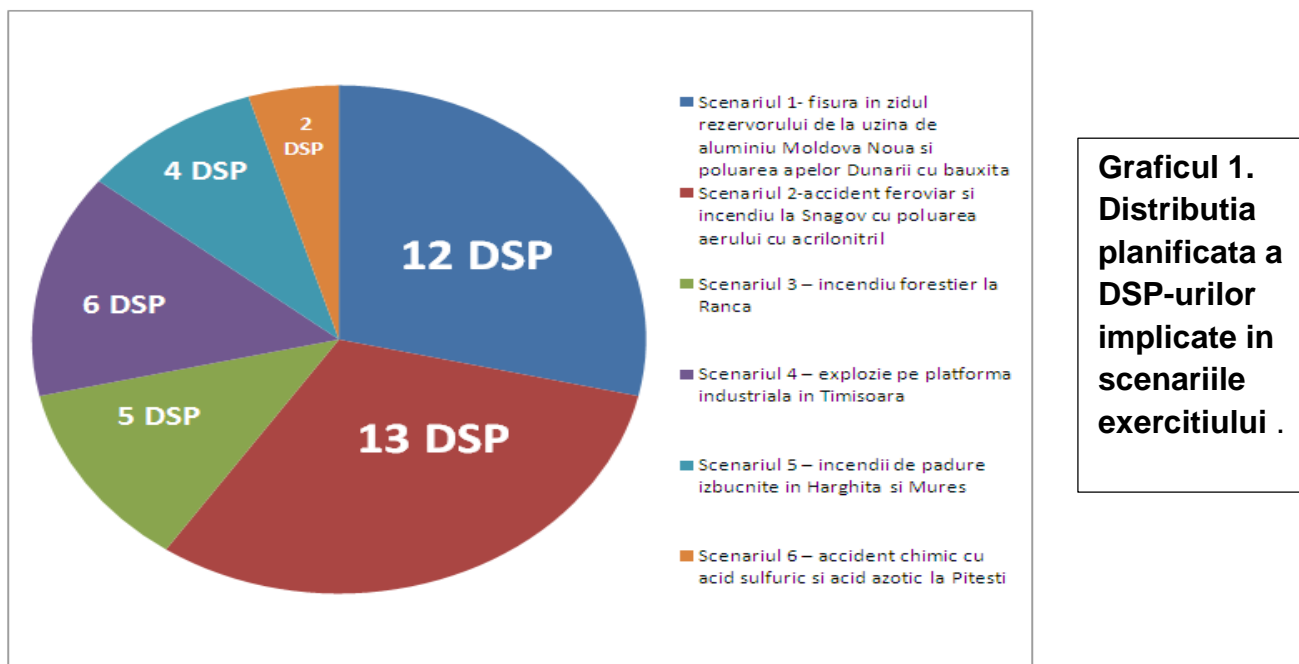
Exercițiul “EMC” – “**Exercițiu Mediu Chimic**” a fost primul exercițiu național pentru verificarea funcționalității Registrului pentru Mediu și Sănătate (ReSanMed) în cadrul evenimentelor de mediu.

Aproximativ 193 de persoane din 41 de Direcții de Sănătate Publică județene și a municipiului București au luat parte la exercițiu, împreună cu 7 persoane din Institutul Național de Sănătate Publică. Exercițiul a oferit o oportunitate pentru a demonstra comunicarea intersectorială, precum și o oportunitate de a construi și de a întări relațiile dintre autoritățile de sănătate publică în răspunsul la incidente chimice și de mediu.

II.1. PARTICIPANȚI

- Direcțiile de Sănătate Publică județene și a municipiului București, cu excepția DSP Satu-Mare;
- Institutul Național de Sănătate Publică prin CNMRMC și observatori din CRSP-uri și BIT-RSI.

În scopul de a fi implicate cât mai multe DSP-uri, s-a convenit ca exercitiul EMC să cuprindă șase scenarii concurente și complexe. Aceste incidente au prezentat amenințări chimice grave pentru sănătatea publică a populației, cu posibil impact trans-județean. Distribuția planificată a DSP-urilor implicate este prezentată în Graficul 2.

Graficul 1. Distributia planificata a DSP-urilor implicate in scenariile exercitiului .

II.2. ANALIZA RASPUNSURILOR FURNIZATE DE DSP-URI IN PERIOADA EXERCITIULUI

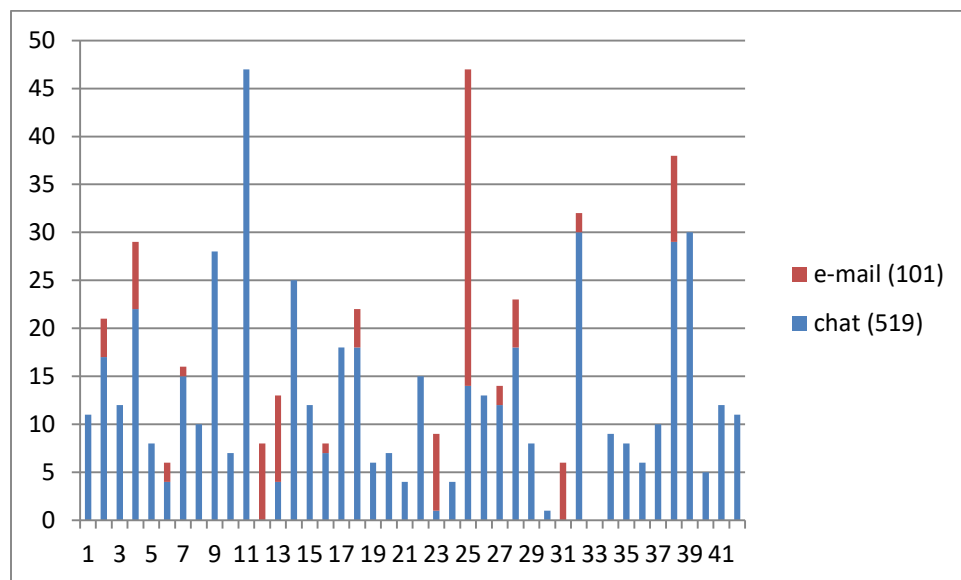
II.2.1. Analiza cantitativa a raspunsurilor

Sistemele de comunicare

In cadrul exercitiului, comunicarea cu DSP-urile participante reprezinta unul dintre cele mai importante aspecte pentru luarea in timpul cel mai scurt a masurilor de reducere a riscurilor generate de un eveniment chimic. Pentru optimizarea comunicarii din timpul exercitiului, au fost folosite doua canale de comunicare. Relatia cu DSP-urile participante s-a realizat atat prin intermediul *chat live* dezvoltat in cadrul platformei de comunicare, cat si prin *e-mail*.

Avantajele acestor instrumente online sunt feedback-ul direct si rapid, oferirea de sprijin reciproc, dezvoltarea relatiilor si interactiune intre DSP-uri, precum si intre DSP-uri si CNMRMC. In cadrul exercitiului, a existat o comunicare constanta, informala, o intelegere a evenimentului legat de un scop real si de o echipa. Mesajele trimise de oricare dintre DSP-urile participante, au fost "dispecerizate" la nivelul echipei coordonatoare din CNMRMC si trimise tot prin chat live, catre cei carora li se adreseaza. Discutiile pe canalele de chat live au avut un caracter foarte dinamic, de multe ori purtandu-se 2-3 discutii in paralel. Conform situatiei prezentate in Graficul 2,

aceasta a fost modalitatea de comunicare preferata de persoanele de contact din DSP-urile participante. Cu exceptia a doua DSP-uri care au folosit in exclusivitate comunicarea prin e-mail, toti participantii au utilizat chat live sau chat live impreuna cu e-mailul.

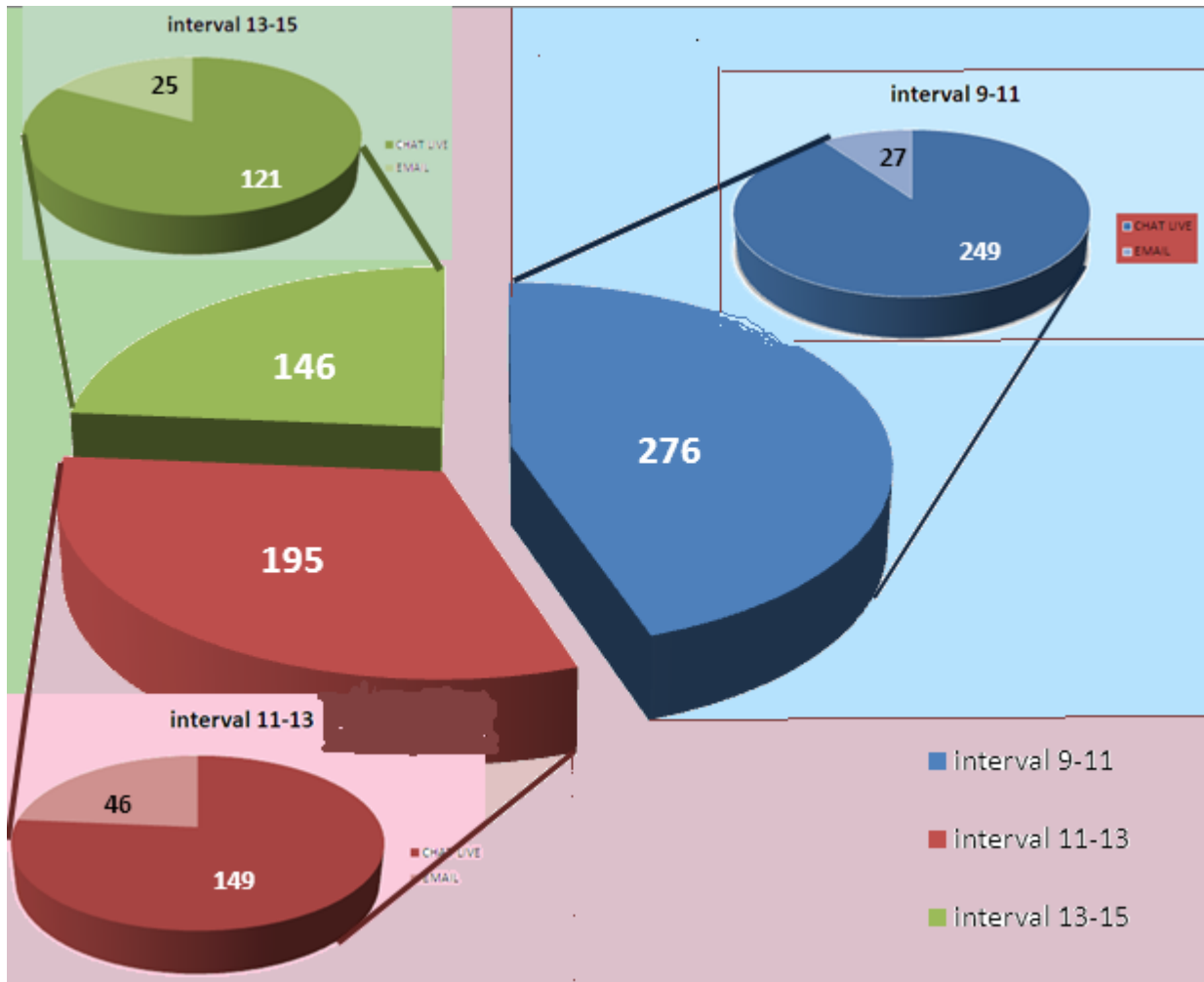

Graficul 2.
Situatia
interventiilor
DSP-judetene/
canale de
comunicare

Interventiile transmise de echipa de coordonare a CNMRMC si raspunsurile formulate de DSP-urile participante

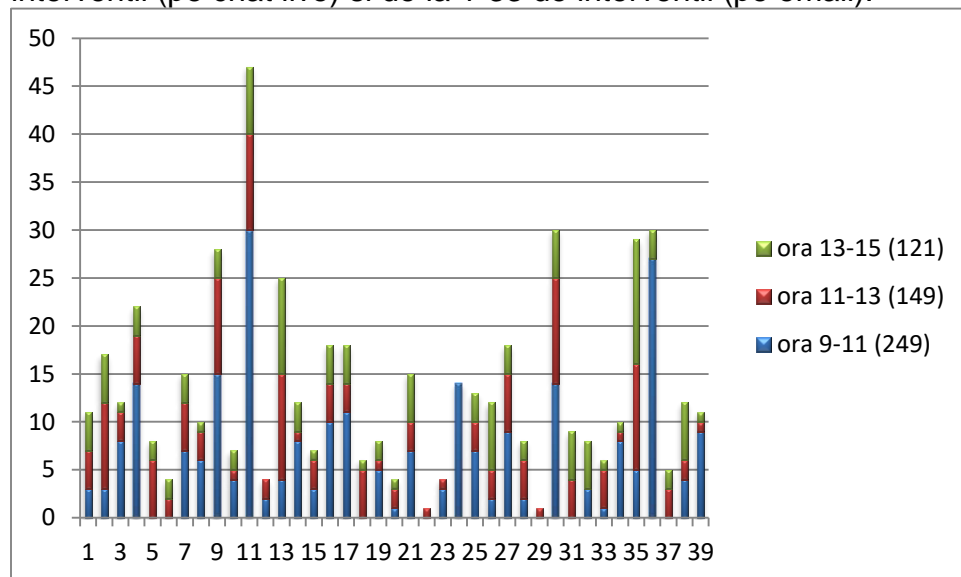
In decurs de 6 ore (orele 9-15), evenimentele au fost descrise cu ajutorul a 24 de comunicate transmise in mod succesiv, la interval de 15-20 de minute, prin intermediul platformei EMC, sub forma de buletine de stiri (3) si articole de informare (21).

Cele 6 scenarii au fost urmate de informari periodice (18) asupra situatiei, fata de care DSP-urile au reactionat in raport cu disponibilitatea si implicarea lor in eveniment. Au existat 519 raspunsuri prin chat live, si 101 raspunsuri prin email a caror distributie orara este prezentata in Graficele 3, 4 si 5). Cea mai ridicata capacitate de reactie a existat in primul interval orar (ora 9-11), atunci cand au fost comunicate catre DSP-uri scenariile exercitiului. (Graficul 3)

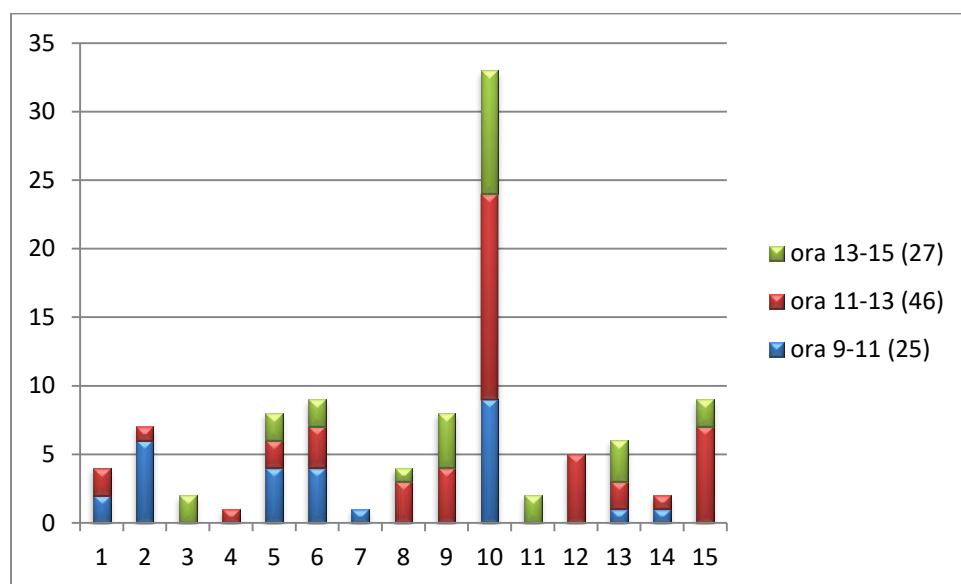

Grafic 3. Capacitatea de raspuns a DSP-urilor in raport cu, canalele de comunicare si intervalele orare de desfasurare a exercitiului

Capacitatea de reactie a variat considerabil printre participanti, de la 1 pana la 47 de interventii (pe chat live) si de la 1-33 de interventii (pe email).

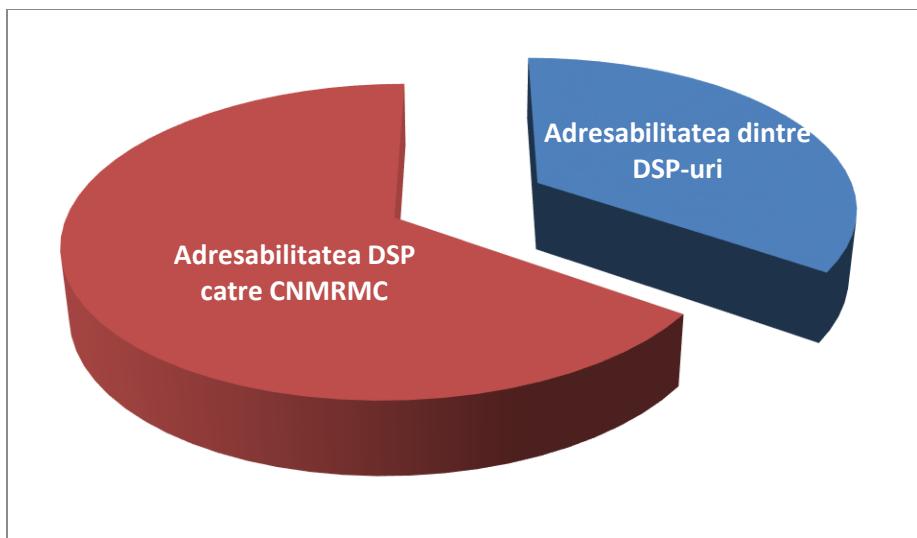

Graficul 4.
Distributia raspunsurilor pe chat / DSP / interval orar

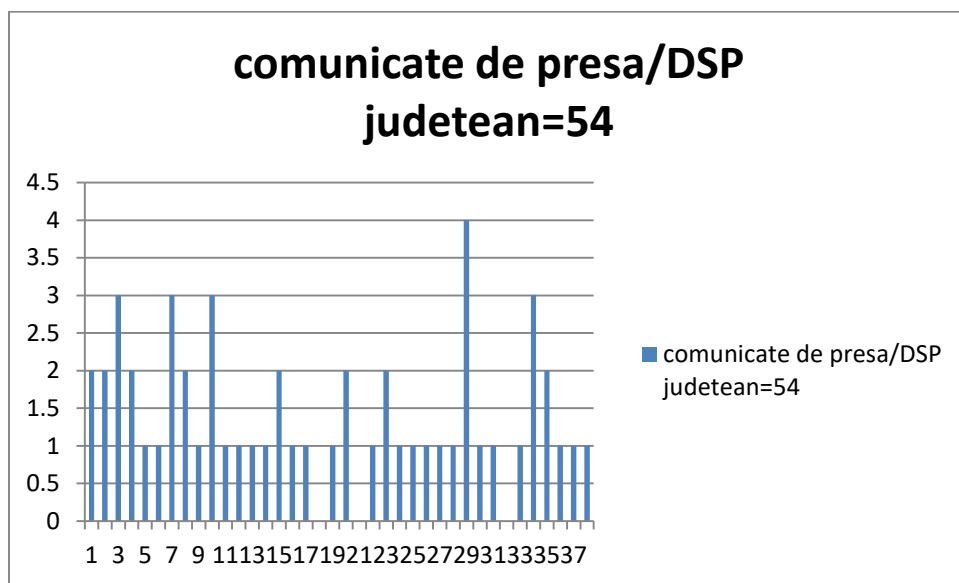
Graficul 5.
Distributia raspunsurilor pe mail / DSP / interval orar

In ceea ce priveste adresabilitatea participantilor prin intermediul emailurilor, comunicarea directa cu CNMRMC (66 emailuri) a fost selectata preferential in raport cu transmiterea informatiilor intre DSP-uri (35 emailuri) (Graficul 6). Conform cu constructia aplicatiei, platforma a permis exclusiv conversatiile pe chat live dintre CNMRMC si utilizatorii aplicatiei din DSP.

Graficul 6.
Distributia
corespondentei pe
email in relatie cu
adresabilitatea

Cu exceptia a 3 participanti, toate celelalte DSP-urile judetene si a municipiului Bucuresti au formulat intre 1 si 4 mesaje adresate catre populatie sub forma de comunicate de presa (Grafic 7).

Grafic 7.
Distributia
numarul de
comunicate de
presa
transmise de

Notificarea de catre DSP urile teritoriale a accidentelor de poluare

Semnalarea evenimentului aferent scenariului in care a fost implicat fiecare DSP, s-a realizat prin completarea modelului de “Notificare de catre DSP teritoriale a unui accident-incident de poluare a unui factor din mediul ambiant”.

Cu excepția a trei DSP-uri județene, toți ceilalți participanți au transmis formularul completat la termenul stabilit de organizatorii exercițiului.

II.2.2. Analiza calitativa a raspunsurilor

Exercițiul furnizează experiență și practică DSP-urilor implicate în răspunsul la un eveniment, ajută la identificarea și eliminarea lacunelor și incoerențelor funcționale. Un instrument important pentru îmbunătățirea pregătirii și a planificării se referă la evaluarea răspunsurilor din cadrul exercițiilor.

Experiențe pozitive

A existat o bună utilizare a surselor de date locale.

Exercițiul de furnizat dovezi corespunzătoare despre înțelegerea rolurilor și responsabilităților participanților, despre munca în echipă și sprijin între DSP-urile participante.

Pentru unele DSP-uri, colaborarea și schimbul de informații sunt deja bine stabilite; cu toate acestea, pentru alți participanți, este necesară îmbunătățirea în special în privința aplicării procedurilor și protocoalelor formale. Mai multe DSP-uri au relaționat cu diferiți colegi din alte județe oferind sprijin în situația unui incident chimic.

Aproximativ toți participanții au fost implicați activ în comunicarea cu cetățenii și profesioniștii din domeniul sănătății și celelalte autorități locale abilitate cu gestionarea unui incident/accident. A fost oferită publicului consiliere sub formă de comunicate de presă.

Exercițiul a oferit, de asemenea, o oportunitate pentru participanții din DSP de a-și înțelege mai bine rolurile și responsabilitățile, precum și pe cele ale partenerilor din CNMRMC și MS. Participanții au beneficiat de posibilitatea de a învăța despre diferite posibilități și forme de alertare, coordonarea și coerența răspunsurilor.

Toți participanții au lucrat împreună în mod constructiv pentru a rezolva problemele prezentate de scenarii. Exercițiul a contribuit la dezvoltarea unei mai bune înțelegeri a funcționalității structurilor de sănătate publică din România, precum și asupra sistemelor de comunicare și platforma tehnică utilizate.

Majoritatea participanților au dovedit inițiativa și rapiditate în luarea unor decizii care priveau sănătatea publică.

Aspecte care necesita imbunatatire

Gradul de implicare in cadrul exercitiului arata faptul ca exista anumite discordante in ceea ce priveste intelegerea din partea unor participanti a responsabilitatilor pe care le incumba un eveniment care afecteaza sanatatea publica a unui numar mare de locuitori.

DSPurile teritoriale reprezintă interfața dintre comunitate, specialistii din sanatate și autoritățile centrale, având o contribuție esentiala in gestionarea riscurilor generate de evenimentelor de mediu. Evaluarea EMC arata că este necesară o mai bună înțelegere a rolurilor și sarcinilor diferitilor participanti și acest lucru ar putea fi realizat prin exerciții suplimentare și oportunități de instruire.

Exercițiul a urmarit printre altele, capacitatea de cuprindere, a evenimentului, simultan cu sporirea calitatii deciziilor luate. Majoritatea participantilor au luat masuri de interventie rapide si proportionale cu amploarea evenimentului, dar au existat participanti care au ignorat interventiile transmise de CNMRMC sau au dispus masuri care nu erau relationate cu riscul de mediu (precum monitorizarea altor parametri decat poluantii specificati in scenariu) sau au reactionat cu intarziere la comunicate.

III. ASPECTE IDENTIFICATE SI RECOMANDARI

Recomandarea 1: Ridicarea nivelului de conștientizare și înțelegere fata de amenințările chimice grave pentru sănătatea publică a populației prin instruiți periodice ale DSP-urilor si organizarea de noi exercitii.

Exercitiul a cuprins o gama extinsa de evenimente la care este necesar un răspuns. Acest lucru a avut ca rezultat crearea unor legături mai largi între DSPuri, în scopul de a gestiona aceste evenimente. Este necesară o mai bună înțelegere a rolurilor și sarcinilor participantilor și acest lucru ar putea fi realizat prin exerciții suplimentare și instruire.

Recomandarea 2: Utilizarea continua a Registrului pentru Mediu si Sanatate (ReSanMed) ca instrument de comunicare pentru interoperabilitate si coordonarea actiunilor in cazul unui eveniment chimic și de mediu

Registrul pentru Mediu si Sanatate (ReSanMed) rămâne instrumentul principal pentru raportarea alertelor, fiind utilizat in notificarea evenimentelor cu amenintare grava

pentru sanatatea publica. Exercițiul a avut în vedere modul în care participantii se conectează și utilizează acest instrument de comunicare.

Recomandarea 4: stabilirea unor proceduri pentru consiliere și schimb de informații tehnice

Pentru a asigura o consiliere unitară și coerentă pe bază științifică asupra pericolelor pentru sănătate în timpul incidentelor, se recomandă comunicarea între INSP și DSPuri pentru evaluarea adecvată a riscurilor. Acest lucru ar trebui să fie completat de proceduri pentru schimbul de informații tehnice. Consilierea trebuie să fie oportună, precisă și ușor de utilizat de către factorii de decizie, și comunicatorii de risc din DSP-uri.

Recomandarea 5: ar trebui să ia în considerare modul în care fluxurile de informații între diferiți participanți ar putea fi îmbunătățite și definirea mai bună a rolurilor / responsabilităților

În timpul exercitiului EMC a fost evident că unele dintre informațiile fluxului și nivelurile de comunicare între participanți, precum și măsurile nu au fost la destul de eficiente. Una dintre sarcinile DSPurilor este analiza situației de criză și propunerea de acțiuni și măsuri. Nu a fost întotdeauna clar tipul de informație distribuită între DSPurile participante. Această situație ar putea fi îmbunătățită dacă rolurile și responsabilitățile ar fi fost mai bine definite în perioada premergătoare exercitiului, precum și un schimb periodic de informații atât între DSPuri, cât și între DSP și CNMRMC.

Recomandarea 6 : necesitatea de stabilire a cadrului legal pentru reglementarea responsabililor și atribuțiilor de sanatate publica, în cazul unui eveniment chimic.

Cea mai mare parte a DSPurilor au reactionat corespunzător, antrenând și alte sectoare de sanatate publica, au lucrat bine împreună oferind un răspuns eficient. Acest lucru a fost evident mai ales atunci când un DSP informează DSPurile învecinate despre măsurile de sanatate publica luate.

Cu toate acestea, sunt necesare reglementări operaționale și tehnice naționale, inclusiv elaborarea de ghiduri, care să evidențieze rolurile și responsabilitățile cu privire la care evenimentele și coordonare între instituțiile implicate și pentru a îmbunătăți procesul și cooperarea în luarea deciziilor. Exercițiul de identificat, de asemenea, că sunt necesare proceduri pentru răspunsul la un eveniment de sănătate publică de origine necunoscută.

III. Raport de evaluare a exercițiului național de poluare chimică a unui factor de mediu, desfășurat în data de 16 noiembrie 2016

METODOLOGIE

În cadrul exercițiului din data de 16 noiembrie 2016 în grupul de lucru al fiecărui DSP a fost stabilit și un evaluator al exercițiului, al cărui rol a fost de a evalua în funcție de obiectivele propuse ale exercițiului, capacitatea instituției de a gestiona răspunsul la un posibil eveniment de poluare chimică a unui factor de mediu cu impact asupra stării de sănătate a populației rezidente în județ.

Sursele informațiilor care au stau la baza evaluării au fost reprezentate de întâlnirile/sedințele pe care echipa DSP le-a avut, mesajele pe care aceasta le-a transmis atât local cât și interjudețean și la nivelul structurilor INSP, canalele de comunicare care au fost folosite, strategia comunicatelor, testarea planurilor de acțiune existente, evaluarea rapidă a situației, schimbul de informații în cadrul instituției și interinstituțional, coordonarea măsurilor la nivel local, județean și național. Pe baza tuturor documentelor și a observațiilor evaluatorilor a fost efectuată analiza Exercițiului. Raportul de evaluare al fiecărui DSP s-a concretizat prin completarea Fișei de evaluare concepută la nivelul CNMRMC, Fișă ce a fost transmisă tuturor evaluatorilor, anterior derulării exercițiului, conform calendarului anunțat de promotorul Exercițiului. S-a menționat importanța evidențierii punctelor slabe constatate la nivel de organizare și funcționare intrainstituțională și interinstituțională. De asemenea, evaluatorilor li s-a solicitat efectuarea de recomandări pentru îmbunătățirea aspectelor sesizate.

Este important de menționat faptul că acest exercițiu s-a dorit a testa procedurile existente, precum și modul și capacitatea de comunicare existente la nivel local. De asemenea, a fost importantă evidențierea capacității de monitorizare și analiză în regim de urgență, precum și a capacității de gestionare a răspunsului la toate nivelele, în caz de poluare chimică a unui factor de mediu cu impact asupra sănătății umane.

OBIECTIVELE EVALUATE au fost următoarele:

1. Testarea canalelor de comunicare a crizei pentru raportarea riscurilor determinate de accident
2. Testarea canalelor de monitorizare și a capacității de monitorizare a factorului de mediu poluat și a stării de sănătate a populației

3.Testarea procedurilor în vigoare pentru raportarea, monitorizarea și evaluarea riscurilor determinate de accident asupra stării de sănătate a populației
4.Situația capacităților existente de evaluare si monitorizare a riscurilor asupra stării de sănătate
5.Comunicarea cu mass media, canale de comunicare, capacitate de sinteză, capacitate de avertizare a populației în timp real, util
6.Investigarea capacităților de coordonare si colaborare intrainstitutionala în vederea gestionării răspunsului
7.Completarea fișei de notificare a unui eveniment de mediu cu posibil impact asupra stării de sănătate a populației

În concluzia Fișei de Evaluare s-au solicitat comentarii asupra întregului exercițiu, luându-se în considerare și următoarele categorii de informații, referitoare la testarea functionalitatii sistemelor, proceselor-procedurilor și a instrumentelor de comunicare existente. Aceste comentarii au avut drept obiect:

1. Punctele slabe identificate
2. Lecțiile învățate
3. Aptitudinile/procedurile ce sunt necesar a fi dobândite/actualizate/inițiate
4. Dacă obiectivele exercițiului au fost sau nu au fost atinse
5. Alte Comentarii

REZULTATE

1. Canalele de comunicare au funcționat în parametrii optimi în majoritatea județelor. A fost activată celula de criză precum și Planul de urgență pentru comunicarea în timp real cu instituțiile locale din cadrul Comitetului pentru situații de urgență.
Au fost menționate deficiențe de logare la platforma principală creată strict pentru derularea acestui exercițiu de către specialistul IT al CNMRMC.
Canalele de comunicare publice au fost funcționale, nu au existat disfuncționalități majore în fluxul de date.
2. Factorul de mediu implicat în accidentul poluator a fost monitorizat ca evoluție de către instituțiile responsabile în domeniu. Au fost adoptate la nivel local măsuri de tip medical precum și măsuri administrative și sociale pentru diminuarea

impactului asupra stării de sănătate a populației. Monitorizarea stării de sănătate a populației în raport cu expunerea la factorul de mediu poluat s-a efectuat prin raportările primite de la nivelul medicilor de familie, a unităților spitalicești și Serviciului Județean de Ambulanță. A existat o bună colaborare și comunicare cu UPU, Garda de Mediu, SMURD și ISU.

3. Procedurile pentru raportarea, monitorizarea și evaluarea riscurilor determinate de accident asupra stării de sănătate a populației sunt cuprinse în Planul Județean de Intervenții în caz de accident chimic. S-a propus redactarea unor proceduri scrise și standardizate la nivel de instituție (DSP), local și național. De asemenea, s-a propus redactarea și aprobarea unui Ordin de Ministru pentru aprobarea fluxului informațional și decizional.
4. Un DSP a comunicat că la nivelul structurii sale nu există aparatura necesară pentru determinarea parametrilor poluanți ai aerului. Menționăm însă că Agenția pentru Protecția Mediului este instituția care monitorizează local parametrii de calitate ai aerului și a poluanților atmosferici. Numeroase DSP teritoriale au atras atenția asupra deficitului de personal calificat, și/sau dotare tehnică de laborator adecvată.
5. În general, comunicarea cu mass-media a fost promptă și eficientă. Au fost emise comunicate de presă clare și sintetice, ușor de înțeles pentru toate categoriile de populație, dar care nu au fost de natură să alarmeze populația. Informațiile au localizat în timp și spațiu evenimentul poluator, circumstanțele de producere a acestuia. Au fost promovate măsuri individuale și colective de protecție pentru populația expusă, în vederea reducerii riscului asupra sănătății.
6. În general, echipele de intervenție locale au fost bine coordonate, existând o implicare activă a tuturor actorilor implicați. Măsurile au fost luate în funcție de derularea evenimentelor, de informațiile primite de la alte instituții locale și naționale.
7. Colaborarea interinstituțională a fost bună, acțiunile comune fiind prompte și corespunzătoare momentului de derulare a evenimentului poluator.

COMENTARIU ASUPRA ÎNTREGULUI EXERCİTIU

1. Puncte slabe identificate:

- Nu există la nivel de DSP o procedură standardizată la nivel național privind evaluarea și monitorizarea riscurilor determinate de accidente chimice poluatoare asupra unui factor de mediu cu impact asupra stării de sănătate a populației.
- Necesitatea unui cadru legislativ care să permită o intercooperare eficientă între DSP-uri și instituțiile abilitate să intervină în astfel de situații.

- Lipsa de instruire a personalului
- Personal DSP redus ca număr pentru gestionarea evenimentului
- Sistem informational și suport tehnic neperformant. Capacitate de planificare, organizare și management al riscurilor, necorespunzătoare. Laboratoare fără capacitate de analiză a poluanților din aer.
- În unele cazuri au existat probleme tehnice privind canalele de comunicare, acces îngreunat, întreruperi în comunicarea prin platforma CNMRMC.
- Lipsa unui feed-back în timp real asupra modului în care se desfășoară activitățile la nivelul structurilor organizatorice locale.
- Lipsa unui sistem de sancțiuni pentru neîndeplinirea protocoalelor interinstituționale care pot duce la obținerea rezultatelor pozitive cu întârziere.
- Rezultate incerte referitoare la volumul probabil de pierderi de vieți omenești și bunuri material.
- Comunicarea interinstituțională nesecurizată.
- Corespondența interinstituțională nesecurizată.
- Dotări insuficiente a laboratoarelor DSP teritoriale.
- Lipsa de truse mobile pentru analize la fața locului a factorilor poluanți.
- Unele DSP-uri au identificat un deficit de training, fără a specifica însă domeniul.
- La nivelul unor județe au existat reacții diferite de acțiune a autorităților implicate în derularea evenimentelor.
- Unele DSP-uri au identificat o comunicare interinstituțională realizată cu dificultate ca urmare a dotării insuficiente cu mijloace de comunicare rapide.
- Sistemul informațional și cel tehnic, în unele DSP-uri, este neperformant.
- Nu se poate comunica în timp real cu toate instituțiile deoarece nu există o platformă comună virtuală de comunicare și nici posibilitatea funcționării interinstituționale în caz de întreruperea curentului și a comunicațiilor. Se propune formarea unui grup comun pe lângă Instituția Prefectului din care să facă parte toți specialiștii necesari, precum și alocarea unui mijloc de transport comun tuturor partenerilor implicați .
- În unele DSP teritoriale nu există sistem GPS pentru geolocarea producerii accidentului poluator.
- Implicarea INMH nu a fost menționată.
- Nu toate persoanele implicate în exercițiu au experiență în asemenea activități.
- A existat o reacție diferită de acțiune a autorităților implicate în desfășurarea exercițiului.
- Un DSP a anunțat lipsa unui chimist în echipă precum și lipsa unei hărți a României (fizică și administrativă).
- Unele DSP teritoriale nu au identificat puncte slabe în derularea exercițiului.

2. Lecții învățate:

- Modalitatea de a interveni prompt în cazul unor accidente de poluare.
- Necesitatea unei coordonări atât la nivel local cât și la nivel central astfel încât măsurile luate să fie proporționale cu amploarea evenimentului și să poată fi limitate consecințele.
- Importanța unei bune colaborări interinstituționale; importanța colaborării cu alte DSP-uri din țară; informarea la timp a instituțiilor locale.
- Eficiența unei comunicări adecvate interinstituționale și intrainstituțională.
- S-a constatat lipsa pregătirii/informațiilor fundamentale în anumite domenii (nu au fost specificate).
- Utilitatea unor astfel de exerciții în pregătirea permanentă a profesioniștilor din domeniu.
- Implicarea unui număr crescut de specialiști din cadrul DSP poate determina creșterea capacității de răspuns a instituției în astfel de situații.
- Importanța muncii în echipă, a colaborării permanente și contactul direct și permanent cu forurile superioare și autoritățile locale, precum și încadrarea în timp util a tuturor acțiunilor.
- Responsabilizarea fiecărui participant la exercițiu.
- Necesitatea îmbunătățirii colaborării interinstituționale.
- Asigurarea în permanență de resurse umane, materiale și financiare pentru cazurile de urgență de tipul unui eveniment poluator chimic al mediului.
- Actualizarea Planului de intervenții.
- Necesitatea repetării acestor scenarii de evenimente.
- Deschiderea echipei către colaborare internă dovedită prin acțiuni comune, reprezintă o provocare în luarea deciziilor în timp real.
- Reacții de răspuns rapid într-un interval scurt de timp.
- Formarea profesională privind atribuțiile DSP în gestionarea unor situații de criză.
- Colaborarea cu alte DSP-uri din țară, informarea instituțiilor locale.
- Deteriorarea factorilor de mediu, indiferent de natura lor, poate avea consecințe negative asupra sănătății populației rezidente.

3. Aptitudini/proceduri necesar a fi dobândite/actualizate/initiate:

- Majoritatea DSP teritoriale au marcat importanța actualizării procedurilor standard existente de operare pentru autoritățile locale implicate în luarea măsurilor de urgență, pentru protecția sănătății populației posibil afectate de un astfel de accident poluator al unui factor de mediu.
- Îmbunătățirea cadrului legislativ privind colaborarea între DSP-uri.

- Efectuarea de instruiți pentru alerte de acest gen, precum și de instruiți în folosirea mijloacelor IT.
 - Creșterea nivelului de percepție, în luarea deciziilor, starea psihologică a oamenilor care participă la eveniment, gradul de mobilizare general, stabilirea unei relații normale în echipă în perioade de stress.
 - Actualizarea permanentă a procedurilor interne și a factorilor de risc locali.
 - Implementarea de aplicații intranet.
 - Elaborarea unor ghiduri de informare publică actualizate permanent și puse constant la dispoziția populației.
 - Dotarea personalului de intervenție cu echipamente de protecție corespunzătoare situației și verificarea periodică a funcționalității acestora.
 - Familiarizarea cu tipologii de reacție în diferite situații de criză.
 - Elaborarea unor proceduri unitare pentru planuri de intervenție la nivel national.
 - Consolidarea canalelor de comunicare directă cu populația.
 - Familiarizarea cu tipologii de reacție în diferite situații de criză. Elaborarea unor proceduri unitare pentru planuri de intervenție la nivel national.
4. Cu excepția unui DSP care a considerat că obiectivele exercițiului au fost atinse Parțial, și a altui DSP care a considerat că obiectivele exercițiului au fost atinse în proporție de 90%, restul DSP teritoriale participante la exercițiu au apreciat faptul că **obiectivele Exercițiului au fost atinse.**

5. Alte comentarii:

- S-a evidențiat rolul major al specialiștilor din DSP teritoriale în gestionarea și coordonarea accidentelor chimice.
- Exercițiul a fost util personalului DSP.
- În vederea desfășurării optime și eficiente a acțiunilor, sunt necesare și evaluările reale ale resurselor materiale, umane și financiare.
- Repetarea periodică a exercițiului, cu un singur scenariu la nivel județean, bazat pe realitățile și harta reală a riscurilor din teren.
- Se propune simulare anuală.
- Se propune efectuarea unui exercițiu cu accident poluare biologică și poluare radioactivă.
- Un DSP a atras atenția asupra faptului că având în vedere titlul exercițiului (eveniment chimic), involuntar nu s-a acordat deloc atenție codului roșu de caniculă și inundațiilor “existente”.

- Se propune “schimb de experiență cu țări bine cotate la mobilizarea în cazul unui exercițiu chimic; de asemenea, același DSP propune completarea machetei de evaluare cu criterii concrete pentru a putea avea o imagine mai bună asupra pașilor necesari de parcurs”.

IV CONCLUZII

Având în vedere că exercitiul organizat de către CNMRMC în data de 16 noiembrie a fost un pionierat atât pentru organizatori cât și pentru participanți, considerăm că obiectivul acestuia a fost atins și a scos în evidență câteva puncte care trebuie luate în considerare în viitor.

În vederea comunicării în timp real în cazul unor posibile evenimente de mediu, INSP a înființat în cadrul Registrului ReSanMed, un modul care să poată permite acest lucru și a transmis spre aprobare la MS, un Ordin de Ministru care să creeze cadrul normativ necesar pentru funcționarea corectă a acestuia și circuitul informațiilor.

Organizarea exercitiului nu a necesitat nicio alocare din punct de vedere financiar, pentru INSP și pentru DSP teritoriale. Au fost folosite strict mijloacele din dotare și experiența specialiștilor implicați.

Cu mulțumiri tuturor participanților - echipa organizatoare :

**Andra Neamtu
Catalin Staicu
Irina Tanase
Anca Tudor
Angelica Voinoiu
Georgeta Botin
Madalina Constantin**

